

Optyka nanostruktur

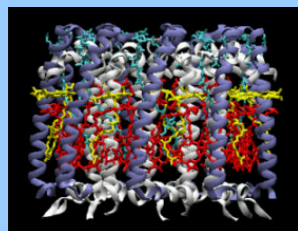
Sebastian Maćkowski

Instytut Fizyki

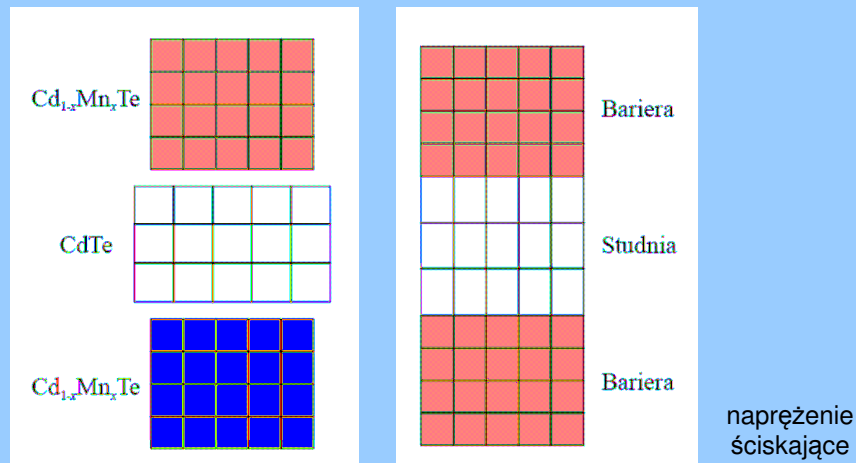
Uniwersytet Mikołaja Kopernika

Adres poczty elektronicznej: mackowski@fizyka.umk.pl

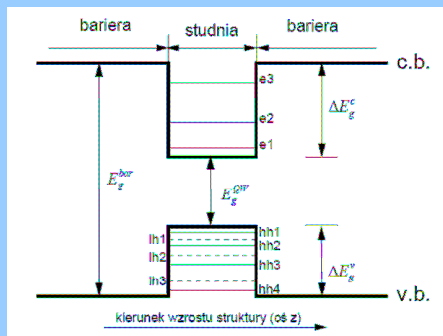
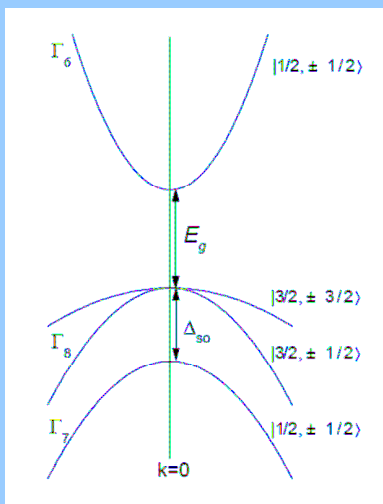
Biuro: 365, telefon: 611-3250

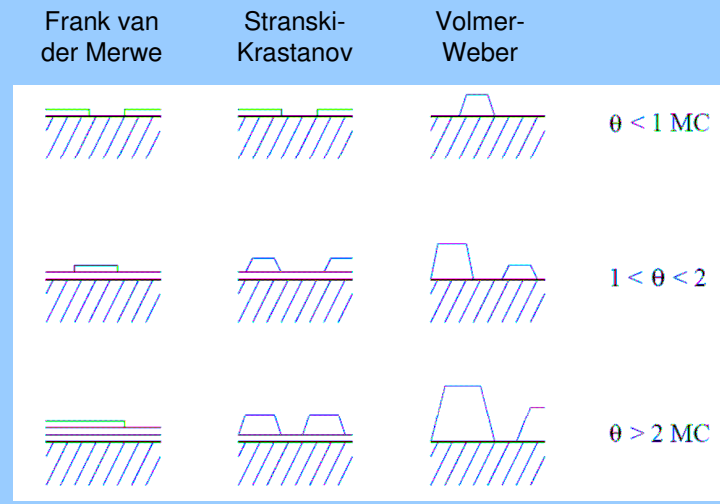
Wzrost pseudomorficzny

Ekscyton

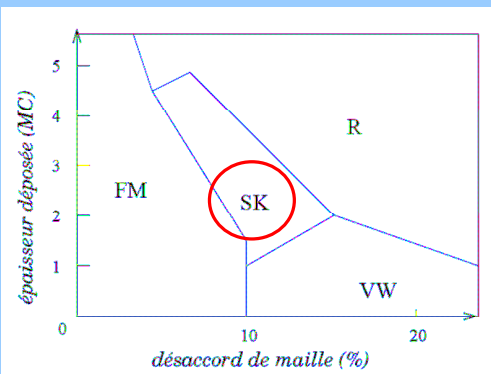

Mody wzrostu

Diagram fazowy

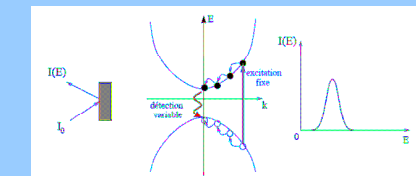
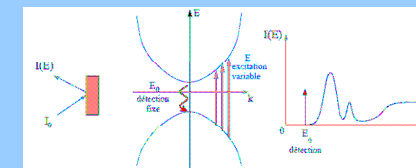
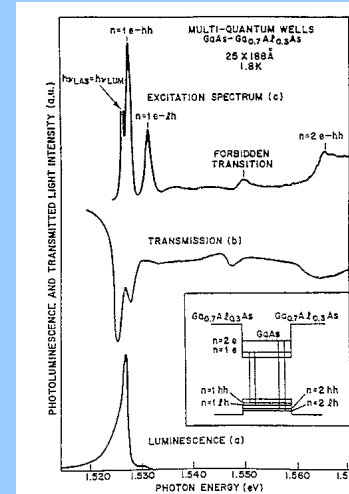

Composés	Désaccord de maille (%)
<i>InAs/GaAs</i>	7,2
<i>CdSe/ZnSe</i>	6,8
<i>GaN/AlN</i>	2,4(c); 2,7(h)
<i>Si_{0,7}Ge_{0,3}/Si</i>	1,2
<i>CdTe/ZnTe</i>	6,2

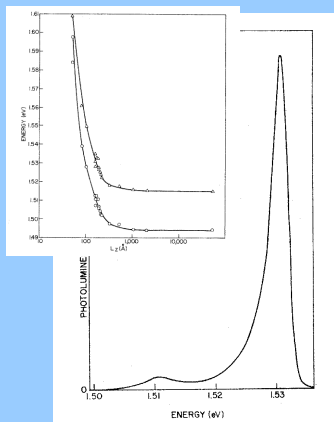
tak powstają kropki kwantowe

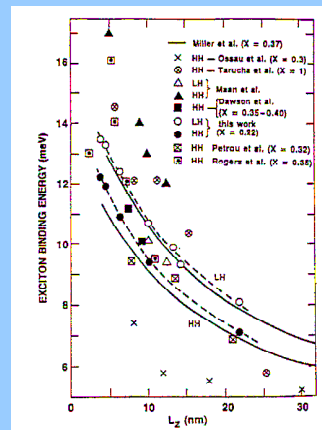
Spektroskopia optyczna

Własności optyczne QW

zależność energii emisji ekscytonu od szerokości studni kwantowej

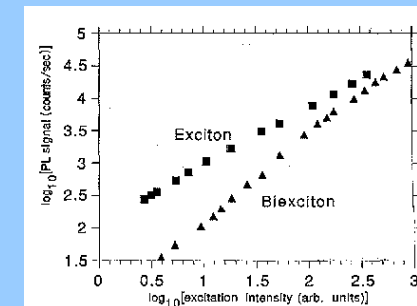
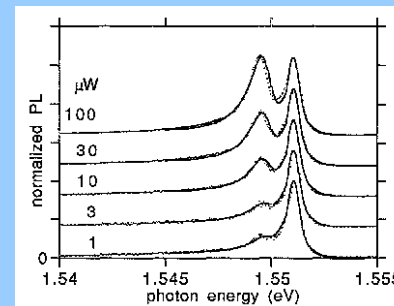

pomiar energii wiązania ekscytonu

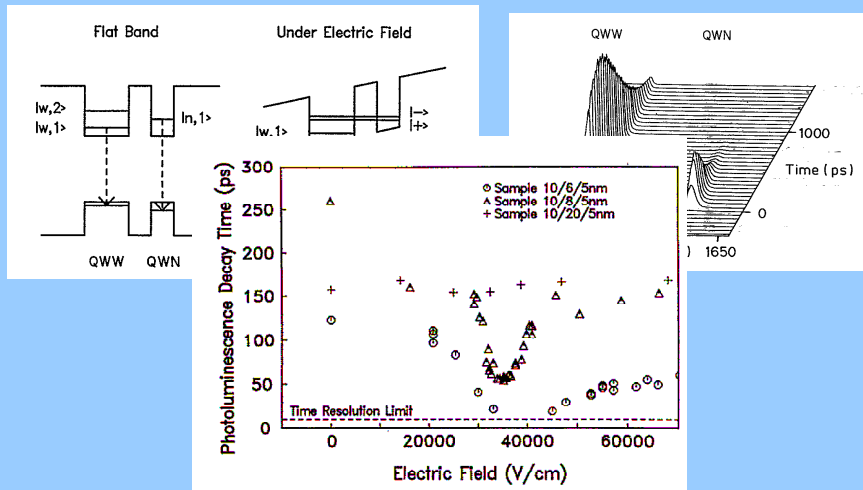
Własności optyczne QW

obserwacja bieksytonów

Własności optyczne QW

Własności optyczne QW

ekscyton skośny

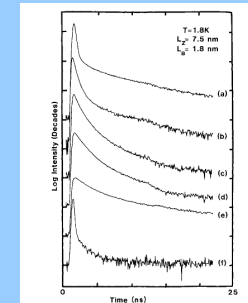
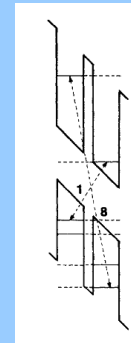
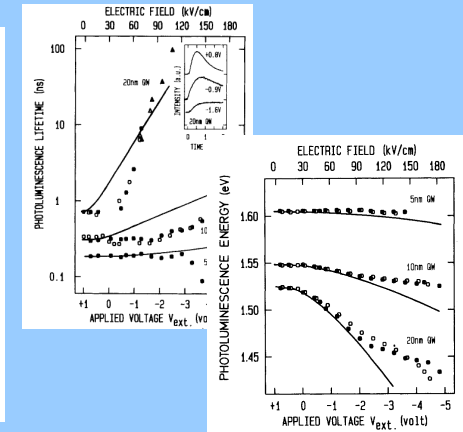

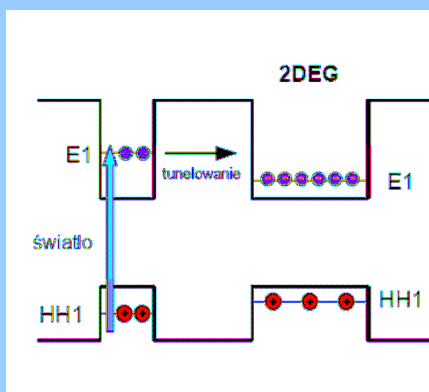
FIG. 3. The luminescence decay of exciton peaks PL (curves (a)-(e) correspond to transition 1 and curve (f) corresponds to transition 2) under various bias voltages. Each of the tick marks on the vertical scale represents one decade of intensity. The transient curves represent decays having time constants of (a) $V = 1.5 V$, $\tau = 0.19 ns$; (b) $V = 1.0 V$, $\tau = 0.31 ns$; (c) $V = 0.75 V$, $\tau = 0.61 ns$; (d) $V = 0.50 V$, $\tau = 1.0 ns$; (e) $V = 0.275 V$, $\tau = 1.91 ns$; (f) $V = 1.0 V$, $\tau = 0.10 ns$ (transition no. 2).

efekt Starka

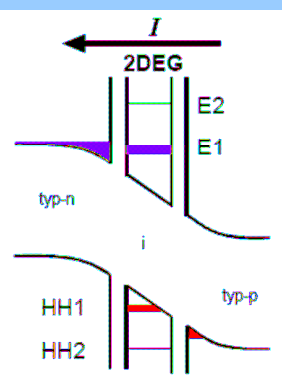

Generacja nośników

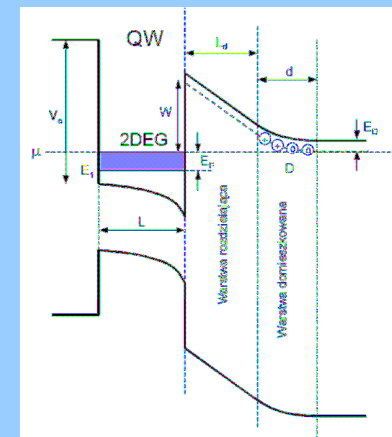
generacja optyczna

złącze pin

Domieszkowanie

domieszkowanie modulatoryjne:
wysokie koncentracje i rekordowe ruchliwosci nośników wskutek oddzielenia nośników od zjonizowanych domieszek

Bell Labs 1978

Trion

VOLUME 71, NUMBER 11   PHYSICAL REVIEW LETTERS   13 SEPTEMBER 1993

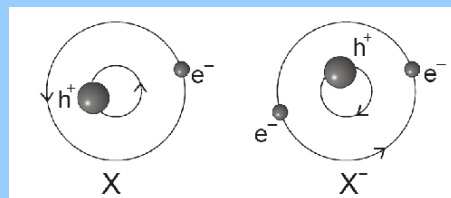
Observation of Negatively Charged Excitons X^- in Semiconductor Quantum Wells

K. Kbiang,¹ R. T. Cox,¹ Y. Merle d'Aubigné,² Franck Bassani,² K. Saminadayar,¹ and S. Tatarenko²

¹Département de Recherche Fondamentale sur la Matière Condensée, Commissariat à l'Énergie Atomique, Boite Postale 65X, 38041, Grenoble Cedex, France

²Laboratoire de Spectrométrie Physique, Université Joseph Fourier, Centre National de la Recherche Scientifique, Boite Postale 87, 38042, Saint Martin d'Hères Cedex, France
(Received 1 June 1993)

The negatively charged exciton X^- is identified by its circular polarization properties in 1.7 K magnetoabsorption spectra of CdTe-Cd_{1-x}Zn_xTe multiple quantum wells modulation doped with electron concentrations $N_e \approx 2 \times 10^{10}$ to $1.5 \times 10^{11} \text{ cm}^{-2}$. The binding energy of the second electron of X^- is 0.20 3D rydbergs at 100 Å well width. The species X^- and the neutral exciton X exist in zero field for low N_e . At $N_e = 1.45 \times 10^{11} \text{ cm}^{-2}$ a Fermi edge singularity is seen at $B=0$ but X^- appears with field, at filling factor $\nu=2$, while X appears at $\nu=1$.

SL 2008/2009

Naładowany ekscyton

The exciton (X), an electron and a hole bound together by their Coulomb interaction, is the analog in a semiconductor of the hydrogen atom in vacuum. The electron-hole binding energy is typically 1–50 meV. Lampert [1] hypothesized in 1958 the existence of a related species, the negatively charged exciton (X^-), that is two electrons bound to one hole, analogous to H^- . The energy of binding of the second electron in X^- , E_{b2} , was expected to be $\approx 0.055R$, by analogy with the energy of dissociation of H^- into H^0 and a free electron (here R is the effective Rydberg, $R \approx m_e^* e^2 / m_0 \epsilon^2$). More precisely, calculations for bulk semiconductors taking account of the finite ratio of electron and hole masses predict somewhat lower values, e.g., $E_{b2} = 0.030R$ for $m_e^* / m_h^* = 0.5$ [2].

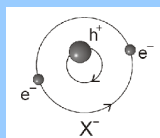
dla CdTe: $R \sim 13 \text{ meV}$

dla 2D – wzrost energii wiązania o rząd wielkości

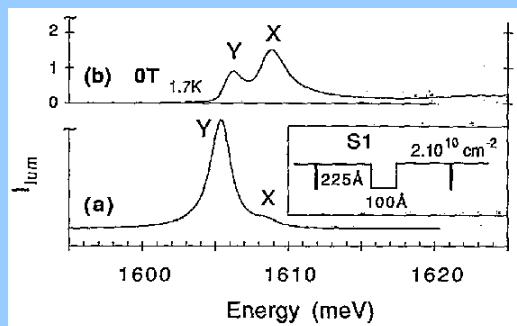
SL 2008/2009

Naładowany ekscyton

$E_B = 2.65 \text{ meV}$

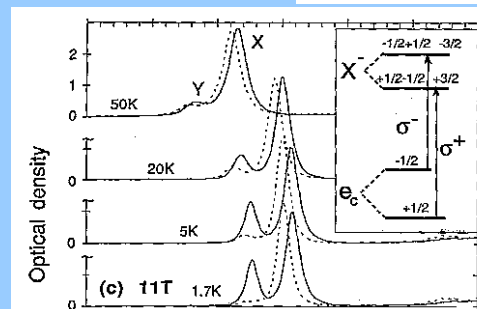
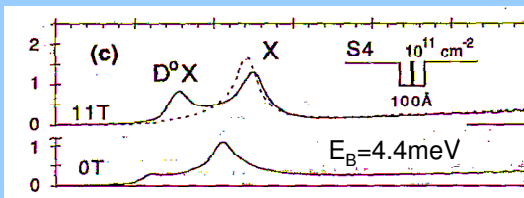
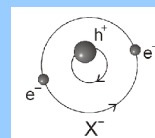

udowodnienie istnienia ujemnie naładowanego ekscytonu:
stwierdzenie innej energii wiązania dla D^0X
zachowanie w polu magnetycznym

SL 2008/2009

Naładowany ekscyton

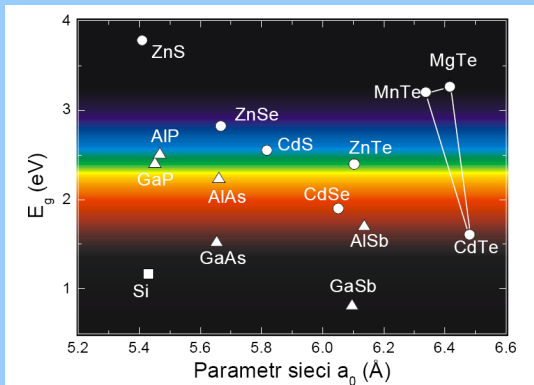

linia Y wykazuje silną polaryzację kołową σ^+
linia X słabo spolaryzowana
polaryzacja linii Y zanika ze wzrostem temperatury

SL 2008/2009

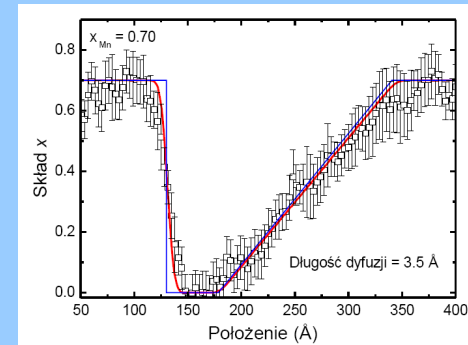
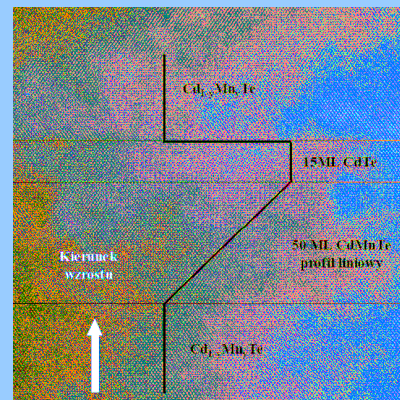
Studnie profilowane

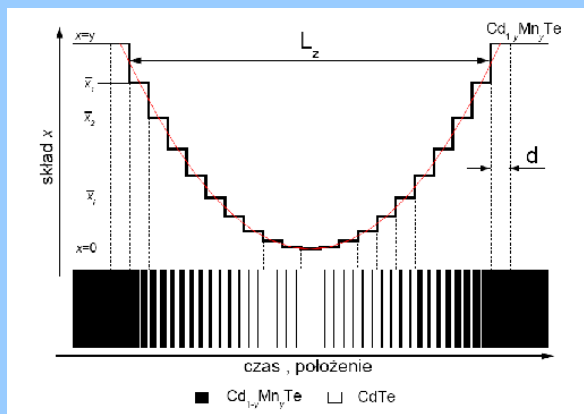
kontrolowana i stopniowa zmiana koncentracji – możliwość tworzenia innych niż prostokątne studni kwantowych

Studnia trójkątna

Studnia paraboliczna

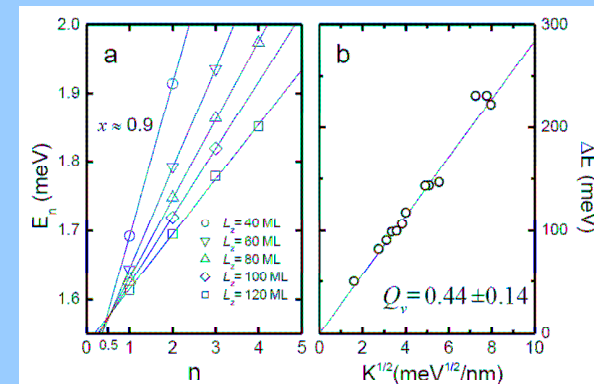
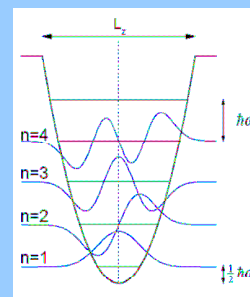

wzrost cyfrowy (digital growth)

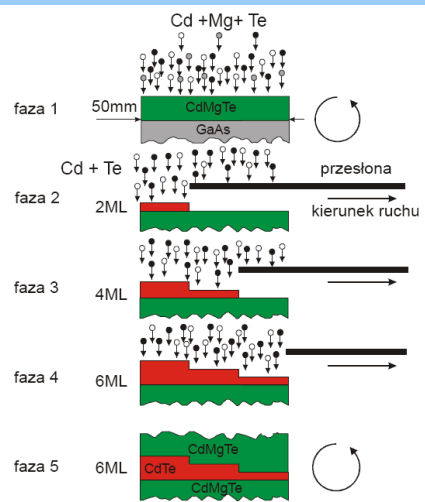
Studnia paraboliczna

oscylator harmoniczny

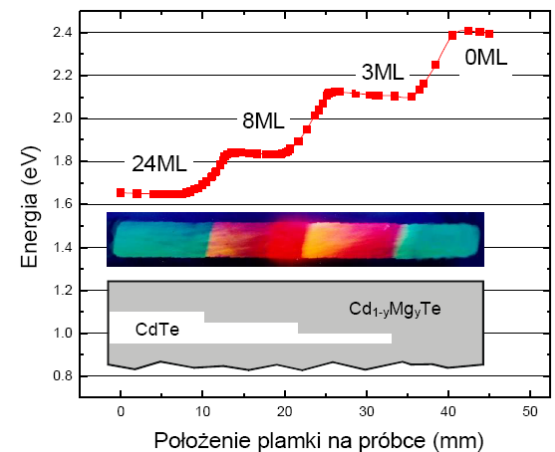
Struktury schodkowe

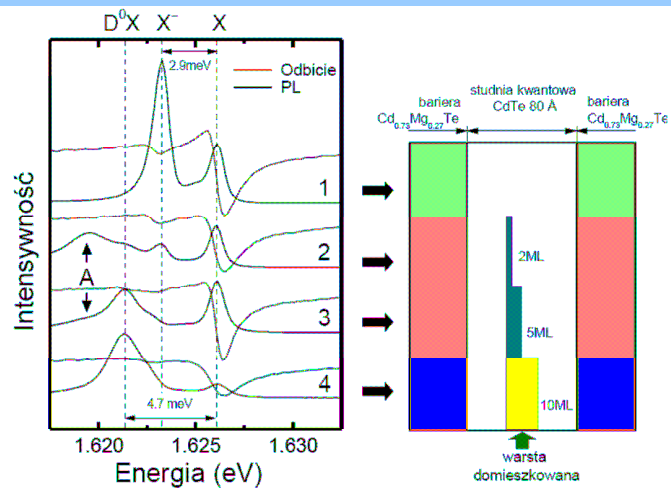
skokowa (lub ciągła) zmiana wybranego parametru studni kwantowej przy zachowaniu pozostałych parametrów

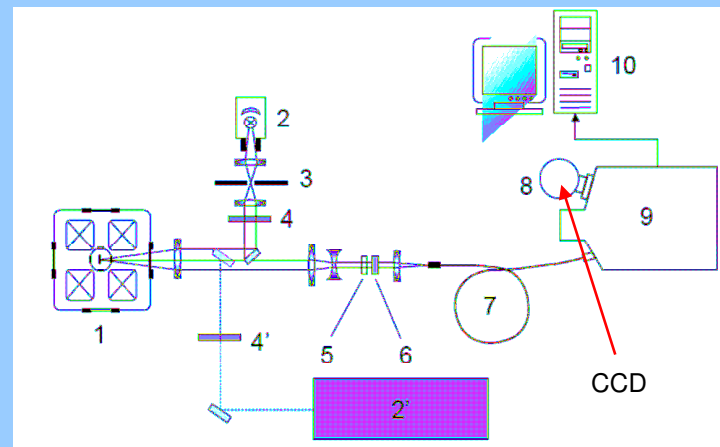
Struktury schodkowe

Triony raz jeszcze

Dygresja aparaturowa

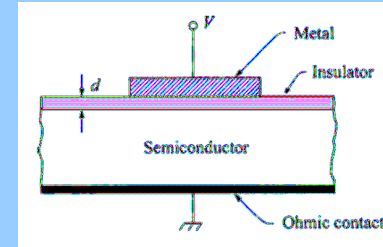

Detektor CCD

Kondensator MOS

złącze metal – izolator – półprzewodnik: podstawowy element CCD

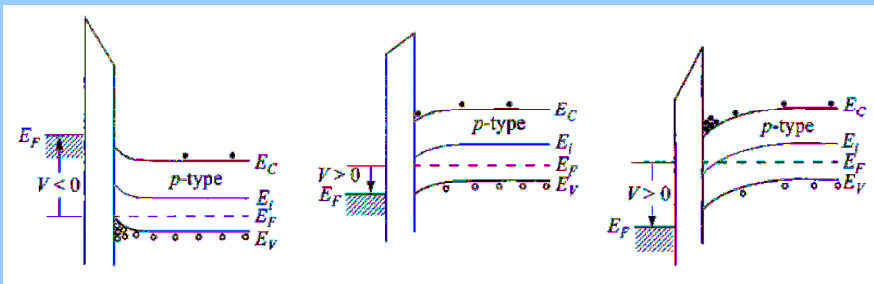
Kondensator MOS

półprzewodnik typu p

akumulacja

zubożenie

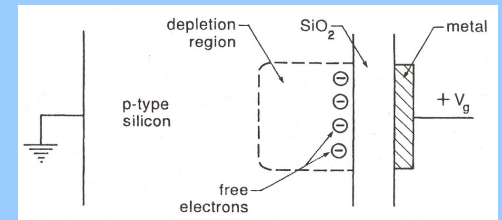
inwersja

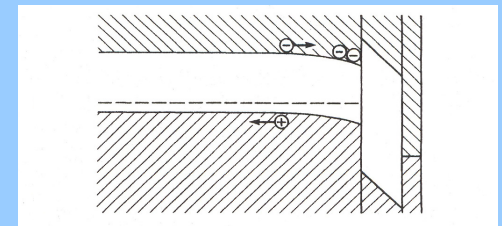
Pojedynczy kondensator

pixel – picture element

Si, typ p, w warunkach inwersji
kondensator elektronowy

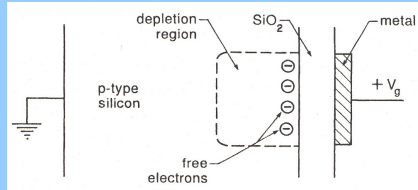
przyłożenie napięcia V_g :
odpływ dziur – warstwa
zubożona
wolne elektrony na złączu

absorpcja fotonu:
rozbiecie pary elektron-dziura
brak rekombinacji w warstwie
zubożonej

Frontside illumination

grubość warstwy krzemu domieszkowanego na typ p ~ 100 μm

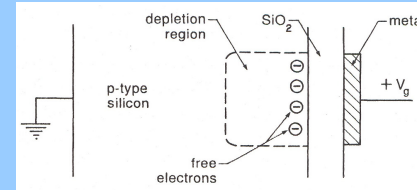
oświetlenie poprzez elektrodę pierwsze CCD – metal (max. 512) obecnie – cienka warstwa krzemu silnie domieszkowana

problem: silna absorpcja dla fali krótszych niż 400 nm

SL 2008/2009

Backside illumination

warstwa krzemu ~ 10 μm (nie może być zbyt cienka!) opracowanie technologii ~ 10 lat silne niejednorodności w procesie ścieniania, tworzenie się tlenków

dużo lepsza czułość w zakresie światła widzialnego i nadfioletu konieczność dyfuzji nośników wygenerowanych przez fotony do strefy zubożonej niekorzystny wpływ stanów powierzchniowych

wniosek: życie nie jest proste ☺

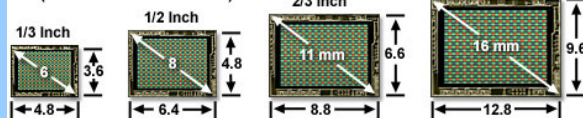
SL 2008/2009

Zadania CCD

Common CCD Image Sensor Formats

(Dimensions in Millimeters)

detektor CCD musi wykonać cztery podstawowe zadania

1. Wytworzenie ładunku (poprzez efekt fotoelektryczny wewnętrzny)
2. Zmagazynowanie ładunku (dzięki napięciu bramki)
3. Przekaz ładunku (dzięki sekwencji napięć na elementach piksela)
4. Odczyt ładunku – paczki ładunku detekowane są jako napięcie

SL 2008/2009

Przekaz „ładunku”

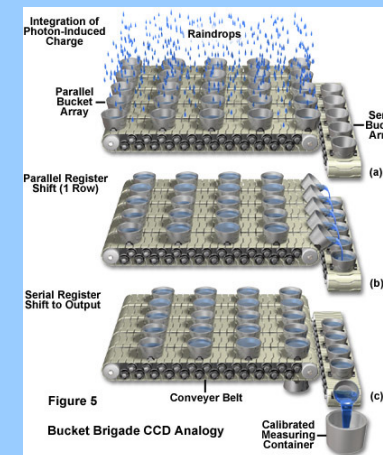

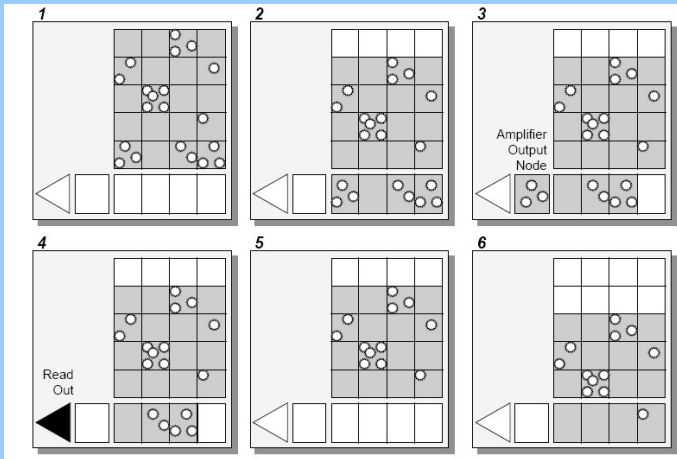
Figure 5

SL 2008/2009

Przekaz ładunku

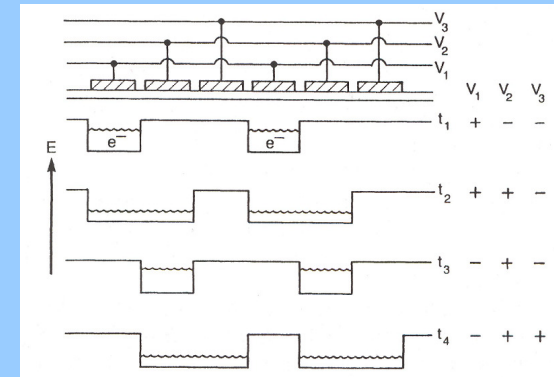

SL 2008/2009

Przekaz ładunku

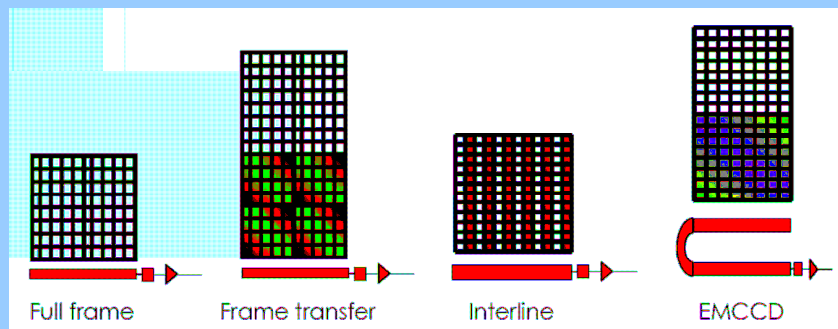
sekwencja napięć prowadzi do transferu ładunku
detektor CCD trójfazowy

SL 2008/2009

Przekaz ładunku

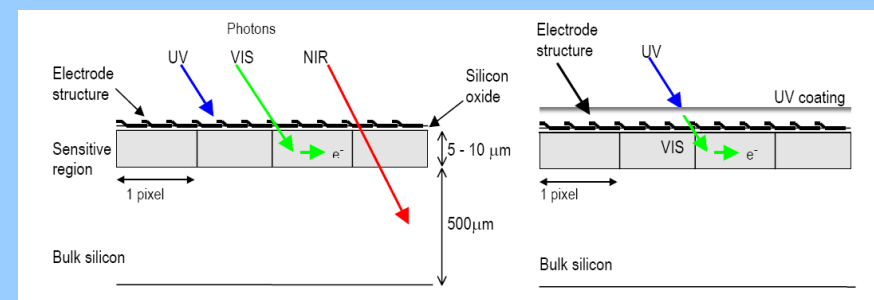
SL 2008/2009

Wydajność kwantowa

front-illuminated CCD (FI)

front-illuminated CCD z pokryciem UV

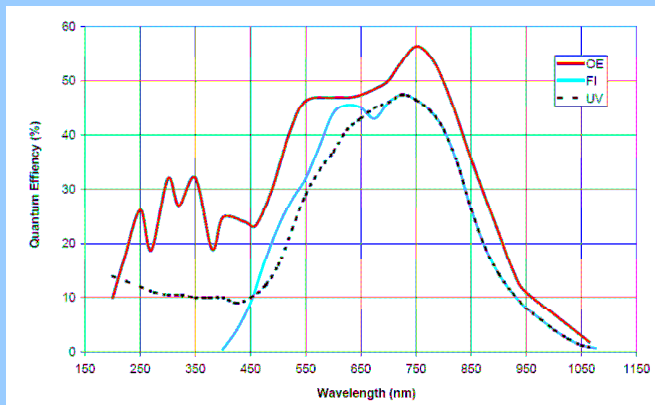

SL 2008/2009

Wydajność kwantowa

front-illuminated CCD (FI)

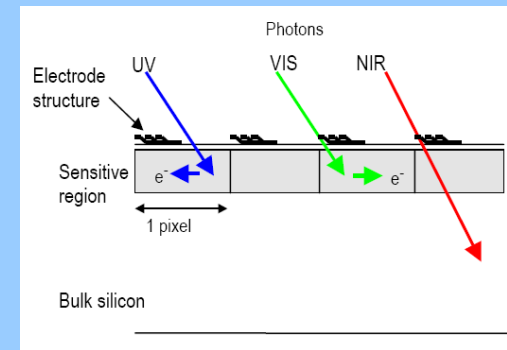

SL 2008/2009

Wydajność kwantowa

open electrode CCD (OE): wzrost wydajności w zakresie UV

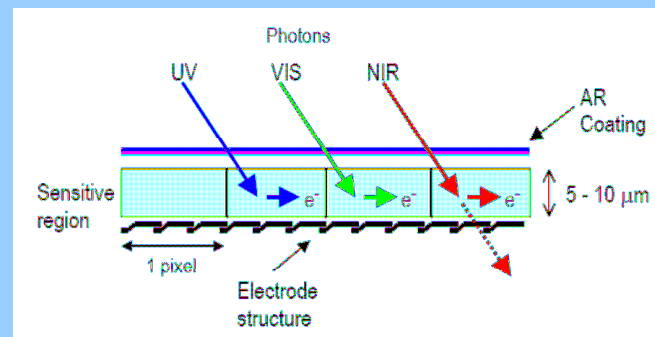

SL 2008/2009

Wydajność kwantowa

back-illuminated CCD

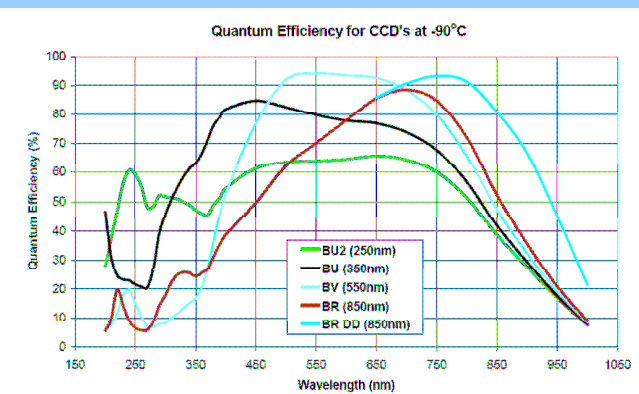
poprzez warstwę AR możliwa zmiana maksimum czułości

SL 2008/2009

Wydajność kwantowa

back-illuminated CCD

SL 2008/2009